

על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. –

על גמישות וראיית פני ה'

(2) ספר במדבר פרק ט

(טו) וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדת וכערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר:

(טז) כן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה:

(יז) ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום אשר ישכן שם הענן שם יחנו בני ישראל:

(יח) על פי ידוד יסעו בני ישראל ועל פי ידוד יחנו כל ימי אשר ישכן הענן על המשכן יחנו:

(יט) ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים ושקרו בני ישראל את משמרת ידוד ולא יסעו:

(כ) ויש אשר יהיה הענן ימים מספר על המשכן על פי ידוד יחנו ועל פי ידוד יסעו:

(כא) ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם ולילה ונעלה הענן ונסעו:

(כב) או ימים או חדש או ימים בהאריך הענן על המשכן לשכן עליו יחנו בני ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו:

(כג) על פי ידוד יחנו ועל פי ידוד יסעו את משמרת ידוד שקרו על פי ידוד ביד משה:

(4) ספר דגל מחנה אפרים - פרשת בהעלותך ד"ה על

על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו וגו'. ראוי לשים לב על שנאמר בפרשה זו שלשה פעמים על פי ה' ועל פי ה', ובראשונה נאמר על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו ושני פעמים נאמר על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו בודאי לא לחנם נשתנה הלשון וגם הוכפל שלש פעמים דבר אחד, ויש לומר לפי עניות דעתי בזה על פי ששמעתי אומרים בשם הרב המנוח מו"ה יהודא ליב פיסטינר זללה"ה על פי (תהלים מ"ח, ט"ו) הוא ינהגנו על מות היינו כעלם הזה דרך משל כשאביו לימד אותו לילך בתחלה מוליך אותו מעט בידו ואחר כך מניחו ומרחיק את עצמו מעט ממנו וכוונתו כדי שילך התינוק בעצמו ומחמת זה הוא מרגיל התינוק בתנועות ההילוך וכן עושה כמה פעמים ובכל פעם הוא מרחיק את עצמו יותר כדי להרגילו שילך בעצמו בלי שום סיוע והרחקה, והנמשל הוא לאבינו מלכנו מתחלה נותן הקב"ה לאדם תענוג בעבודתו ומוליך בעצמו את לבו אליו ואחר כך מרחיק את עצמו ממנו כדי שילך הוא בעצמו מעט על ידי השתדלותו והתפעלותו וזהו הוא ינהגנו עלמות היינו כעלם ותינוק הזה עד כאן, וזהו בתחלת עבודה בימי בחרותו ואחר כך כשנתגדל בעבודת השי"ת הוא גם כן בבחינת זה והוא בחינת קטנות וגדלות שני וכשהוא בקטנות ומבין זאת שהוא בבחינת הסתרה רחמנא ליצלן ומגעגע על זה ומשתדל והולך ממדריגה למדריגה ומקרב עצמו בהליכה אל אביו שבשמים אז בודאי גם המדריגות קטנות שלו יש לו עילוי גדול על ידי זה כי ממנו בא אל בחינת הגדלות ונעשה ממש כסא ומרכבה למדריגה העליונה ויש בזה דרכים שונים ועמוקים וזהו שרימזה התורה הקדושה כלל כל בחינת עבודת האדם מנעוריו עד עולם והוא שכתוב ג' פעמים על פי ה', בראשונה על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו היינו כי היא תחלת עבודת האדם מה שהקב"ה בעצמו מוליכו וזהו על פי ה' יסעו ואחר כך מניחו וזהו על פי ה' יחנו שמה שהוא נופל ממדריגתו הוא על פי ה' שהניחו ומרחיק את עצמו ממנו מעט בכדי שיורגל בעבודה לילך הוא בעצמו להתקרב אל אביו שבשמים וזהו הכלל שנותן בענין עבודת הבורא ברוך הוא ואחר כך מפרש שני פעמים על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו והוא לרמוז על קטנות ראשון וגדלות ראשון וקטנות שני וגדלות שני.

ספר במדבר פרק יא

(לה) מקברות המאווה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות: (טו) ותסגר מרים מחוץ למחנה שבועת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים: (טז) ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן:

רשב"ם על במדבר פרק יא פסוק לה

(לה) מקברות התאווה נסעו העם חצרות - כלומר נתעכבו שם עד האסף מרים. ולכך האריך בלשונו ויהיו בחצרות. לומר ויהיו שם בחצרו'. ומדרש אגדה בספרי בסוף הפ' ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן. וכי שתי חצרות היו שנסעו מזו וחנו בזו ונסעו מזו וחנו בזו. ומסופק לרבות"י ונשאלתי עליה בפ' ופירשתי הדרשה. כי זו אנו למידין מתחלת הפ' שכתוב בה מקברות התאווה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות. ועל פ' זה כתוב בספרי זה היה בשעה שנצטרעה מרים וסוף דבר חוזר ומסיימו בפ' האחרון של פרשה ואחר נסעו העם מחצרות וכי ב' חצרות היו וכו' ופסוק זה הוא נדרש מקברות התאווה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות [ולא] כשאר כל מסעות וחניות שכתוב בהן ויסעו ויחנו אלא מקברות התאווה נסעו העם חצרות משמע כי העם נסעו מחצרות ואח"כ ויהיו בחצרות שחזרו לאחוריהם בחצרות שכשנסע דגל הראשון מחצרות ועדיין לא הורד המשכן. ומשה ואהרן ומרים שהיו עדיין במחנה לוויה קרא להם הקב"ה פתאום ונצטרע' מרים וחזרו לאחוריהם ונאספה מרים מצרעתה לסוף שבעה ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן.